

ZŠ Česká Třebová

Nádražní 200, 56002 Česká Třebová
Tel.:465531055, e-mail:škola@zsnadrazni.cz,
WWW.zsnadrazni.cz

Č. j.: 472/2018/ZŠNád

Minimální preventivní program

Školní rok: 2018/2019

Zpracoval: Mgr. R. Hrabal
Školní metodik prevence

Obsah:

- I. Úvod**
- II. Cíle**
- III. Metody a formy prevence**
- IV. Podklady v legislativě**
- V. Vymezení rizikového chování**
- VI. Kontakty na odborná pracoviště a webové stránky**
- VII. Způsob realizace**
- VIII. Spolupráce s institucemi**
- IX. Doporučená literatura**
- X. Způsob hodnocení**
- XI. Závěr**

I. Úvod

Téma sociálně patologických jevů je v dnešní době celospolečenským problémem. Je proto nutné a žádoucí, aby se i naše škola podílela na prevenci těchto jevů s důrazem na předcházení výše zmíněných jevů a na řešení zneužívání návykových a omamných látek.

Prevenci zahajujeme již v prvním ročníku naší školy a pokračujeme v ní po celou dobu školní docházky našich žáků.

1. Charakteristika školy

a) Velikost a úplnost školy

Základní škola Nádražní, Česká Třebová je úplnou základní školou, zahrnuje 1. až 9. postupný ročník. Zřizovatelem je město Česká Třebová. V současné době školu navštěvuje 443 žáků.

Výuka probíhá ve dvou třídách paralelně na prvním i druhém stupni podle Školního vzdělávacího programu pro Základní školu. Chod školy zajišťuje 31 pedagogických pracovníků, vychovatelky školní družiny ve 4 odděleních, 1 asistent a 1 asistentka pedagoga, 1 školní asistent a od letošního školního roku i nová psycholožka.

b) Materiální a technické podmínky

Školu tvoří budova v Nádražní ulici, ve které se vyučují převážně žáci 2. stupně. V prvním patře jsou umístěny kanceláře vedení školy, ve spodní části budovy se nachází sportovní hala, taneční sál a jídelna se školní kuchyní.

První stupeň se vyučuje ve druhé budově, v ulici Komenského. Je zde také školní družina, která využívá i pěkné venkovní sportoviště.

V hlavní budově školy je umístěna učebna výpočetní techniky s 23 počítači (připojené na internet) a dataprojektorem. V budově školy se také nachází učebna jazyků (s interaktivní tabulí) a odborné učebny přírodopisu, zeměpisu a fyziky/chemie (taktéž s interaktivními tabulemi). Stejně vybavení mají i kmenové učebny. K dispozici je i učebna Hv, Vv, velká a malá tělocvična.

Interaktivní tabule byly nainstalovány rovněž v budově na ulici Komenského.

Budova školy v ulici Nádražní umožňuje bezbariérový přístup pro integrované žáky a osoby. Nedílnou součástí je i zabezpečený vstup do budovy školy přes elektronické čipy žáků a zaměstnanců. Pro návštěvy je k dispozici hlasové zařízení intercom.

c) Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří učitelé 1. a 2. stupně a vychovatelky ve školní družině. Pedagogičtí pracovníci doplňují své znalosti a dovednosti doplňkovým a rozšiřujícím studiem na kurzech, seminářích a dalších akcích dle nabídky. Členové pedagogického sboru včetně vychovatelek ve školní družině a asistentů pedagoga se aktivně podílejí na realizaci MPP.

V současné době je naše škola zapojena do dlouhodobého projektu Inkluzivní vzdělávání v Pardubickém kraji CZ.02.3.61/0.0/0.0/15_007/0000198, Šablony 22 pro Nádražku CZ. 02.3.68./0.0/0.0/16_ 022/0004527 a Modernizace jazykové učebny v ZŠ Česká Třebová, Nádražní ulice.

d) Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Školská rada (šestičlenná) byla zřízena k 1. 1. 2006 a její zástupci z řad rodičů a pedagogů se pravidelně scházejí a společně řeší záležitosti týkající se naší školy.

Škola organizuje dvakrát ročně setkání vedení školy se zástupci jednotlivých tříd z řad rodičů (třídní důvěrníci). Vedení ZŠ takto informuje rodiče o aktuálním dění, problémech a chystaných změnách ve škole. Další aktuální informace poskytuje ZŠ na webových stránkách školy.

Tradicí se již staly vánoční a velikonoční trhy určené pro širokou veřejnost (prezentují se zde práce a výrobky žáků naší školy).

Spolupráce se zřizovatelem se uskutečňuje především s vedoucí odboru školství MěÚ v České Třebové (většinou se jedná o finanční podporu programu nebo spolupráci školy na projektech zřizovatele). Další spolupráce je s odborem sociální péče tamtéž.

Naše škola navázala užší spolupráci s PPP v Ústí nad Orlicí, se kterou spolupracujeme v oblasti psychologického poradenství a diagnostiky výchovných a vzdělávacích problémů žáků a při realizaci preventivních programů.

Od roku 2009 má naše škola školní parlament, kde se schází zástupci jednotlivých tříd 6. - 9. ročníku.

e) Podpora žáků s SPU (specifická porucha učení) a žáků s inkluzí

Naše škola pokračuje v podpoře a péči o žáky s SPU (získávání nových pomůcek pro rozvoj žáka, konzultační hodiny pro žáka a rodiče, doučování, asistent pedagoga apod.). Jako jedna z možností prevence školní neúspěšnosti je zvolena varianta doučování žáků s SPU, stejně jako u ostatních žáků.

f) Rizikové faktory

Na naší škole je možné identifikovat několik rizikových míst, mezi něž patří zejména zahnuté části chodeb, kde je nutné dbát zvýšeného dozoru, stejně jako na wc, v šatnách a chodbě ústící do školní jídelny.

2. Zaměření školy

- všeobecný rozvoj poznávacích, komunikačních, sociálních a praktických (pracovních) dovedností žáků
- plnění hodnotových cílů, formování osobnostních rysů žáka
- integrovat do výuky žáky se specifickými výukovými potřebami
- větší otevřenost školy vůči rodičům i veřejnosti (dny otevřených dveří, vánoční trhy apod.)
- zajištění pestré nabídky zájmových útvarů
- zapojovat žáky do soutěží, olympiád apod.
- tělesný rozvoj (sport) žáků

- cizí jazyky (hlavně Aj, Rj a Nj)
- lyžařský kurz a poznávací exkurze (D, Čj, Vv)

II. Cíle PPŠ

Cílem tohoto programu je prevence sociálně patologických jevů. Dalším cílem je snaha snížit riziko těchto vlivů, které narušují osobnostní a společenský vývoj mládeže (přičemž hlavní důraz je kladen na hodiny Ov /téma rasismu, lidských práv/, Vz /drogová problematika/, Př /ekologie/ a Tv /rizikové sporty/). Snažíme se vést žáky ke zdravému sebevědomí a sebehodnocení, k dovednostem řešit problémy, k začlenění do kolektivu a vytváření dobrých mezilidských vztahů, k podílení se na týmové práci a tvorbě kvalitního společenského a životního prostředí. Stejný cíl prosazujeme i u členů pedagogického sboru v rámci úzké spolupráce mezi třídními učiteli, metodikem prevence a výchovnou poradkyní. Dalším cílem všech členů sboru je spolupodílení se na přípravě a realizaci zvláštních výukových dnů a aktivit, jakož i mapování klimatu třídy a poskytování individuální péče žákům, kteří ji potřebují. Tento program také obsahuje ovlivňování chování žáků ve smyslu podpory zdravého životního stylu a nabídky volnočasových aktivit.

Zároveň věnujeme zvýšenou pozornost dětem s SPU /viz. I. bod č. 1, písmeno f./

Z časového hlediska je možné cíle dělit na 3 části:

- 1) Dlouhodobé cíle: vést žáky k dodržování stanovených pravidel, zamezovat projevům vulgarity a slovních nadávek, prohlubovat u žáků pocity vzájemné ohleduplnosti a pomoci ostatním, vytvářet u žáků pozitivní vazby k upevnování společenských hodnot a právního vědomí, postojů proti rasismu a xenofobii, k ochraně vlastního zdraví a k vytváření vlastních postojů, k odmítání OPL a jiných látek
- 2) Střednědobé cíle: průběžné sledování a vyhodnocování různých situací a podmínek v chování žáků, průběžné informování a vzdělávání pedagogického sboru ohledně novinek a trendů v oblasti prevence, prohlubovat spolupráci třídního učitele se školským poradenským pracovištěm a ostatními členy sboru, posilovat práci třídního učitele s třídním kolektivem (předcházení nebo následné řešení různých školních situací s využitím preventivních aktivit a programů pro žáky)
- 3) Krátkodobé cíle: vést žáky k vlastnímu sebehodnocení a vzájemné toleranci, posilovat pozitivní vztahy ve třídách, vyhledávat možné problémy žáků a nastartovat ve spolupráci s rodiči jejich možné řešení, ukázat žákům, jak najít a poskytnout účinnou pomoc a jak správně komunikovat v krizových situacích, průběžnou diskusí se žáky, jim předávat přehled o nebezpečích a rizikových formách chování a cíleně vkládat různá preventivní témata do výuky

III. Metody a formy prevence

Minimální preventivní program navazuje na platné vzdělávací dokumenty a vzdělávací program Základní škola, ve kterém je zahrnuta oblast zdravého životního stylu (viz Koncepce zdravého životního stylu), prevence zneužívání návykových látek, oblast osobního bezpečí žáka, oblast společenskovední, občanská, právní a etická.

1. Školní forma

- a) Jak již bylo naznačeno v bodě II., cílem tohoto programu je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Jedním z faktorů prevence je snížení rizik a vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže (nízká dostupnost návykových látek apod.) a druhým, řekl bych, možná i významnějším, je ovlivňování chování dětí a mládeže ve prospěch zdravého životního stylu a podpora volnočasových aktivit.

Na začátku každého školního roku jsou žáci seznámeni se Školním řádem, který obsahuje nejen práva, ale i povinnosti slušného (občanského) a bezpečného chování a jednání ve škole a na všech školních akcích. Proto využíváme různých kulturních a výchovných pořadů a programů (dle aktuálních nabídek). Naše škola zároveň vychází z osobní odpovědnosti každého žáka, a proto podporuje všechny demokratické principy chování a jednání, které vedou k žádoucímu a příznivému klimatu ve třídách v celé škole (příkladem je školní parlament).

Na naší škole jsou proto rozvíjeny aktivity, které různou měrou podporují kolektivní zapojení žáků do kulturních, sportovních a společenských (občanských) aktivit:

- posilování příznivého klimatu třídy je za pomoci třídního učitele vytvářeno pomocí volby třídní samosprávy
- v letošním školním roce naše škola opět naváže na pokračování preventivních programů pro žáky 6. ročníků s využitím Pedagogicko – psychologické poradny v Ústí nad Orlicí, dále budeme pokračovat ve spolupráci s OS Lidé mezi světy (Etika ve společnosti), které nám zprostředkuje interaktivní program s besedou proti kyberšikaně a dalších rizicích internetu pro mládež
- pomoc při řešení jakéhokoli problému nabízí výchovná poradkyně a školní metodik prevence (v době konzultačních hodin nebo po domluvě)
- naše škola by ráda zapojila do řešení různých problémů více třídní důvěrníky (jako tzv. rodičovské mluvčí třídy)
- dalším z řešení bylo vhodné umístění tzv. schránky důvěry
- v letošním školním roce bude metodik prevence opět provádět anonymní statistická šetření v oblasti znalostí, užívání drog (rizika s nimi spojená) a šetření ohledně bezpečí ve školním prostředí a dalších sociálně – patologických jevů.

b) Dosah ovlivnění:

- metody aktivního sociálního učení (práce ve skupině - vedoucí role učitele), cílem je zvyšování odolnosti vůči stresu, naučit se zvládat životní problémy a konflikty)
- metody interaktivních technik, nácviky praktických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti (trénink odmítání nabídky drog)
- samostatná práce (Vv – koláže, Čj – slohové práce, D, Z – referáty)
- další metody (např. besedy, diskuse – obhajoba názorů, dramatizace děje, sociální hry, dotazníky, dokumentární filmy – zpětná reflexe filmu a dopadu příběhu na žáky, interaktivní programy pro školy)
- mimo výuku je žákům k dispozici nástěnka výchovné poradkyně s dostupnými údaji o konzultačních hodinách

Tyto metody jsou spojeny s celkovým působením na žáky ve všech vyučovacích hodinách, zejména však v hodinách OV, Vz, TV, VV. Současně jsou sledovány individuální potřeby žáků, přijímají se pracovní režimy z pohledu zdravotních a bezpečnostních potřeb žáků v souladu s vývojovými, psychologickými a zdravotními možnostmi žáků. Užívají se vhodné formy propagace zdravého životního stylu ve vzdělávání žáků. Průběžně sledujeme situace ve škole, kde dochází k uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí.

Ve spolupráci metodika a výchovné poradkyně dochází k evidenci výskytu sociálně patologických jevů na naší škole. Podle závažnosti jednotlivých případů pomáhají s postupem při řešení těchto případů na základě doporučení Metodických pokynů z MŠMT, přičemž úzce spolupracují s vedením školy, případně s OSPOD.

Naše škola poskytuje prostor pro zájmovou činnost a smysluplné využívání volného času žáků. Probíhá neustálé vzdělávání školního metodika prevence a výchovné poradkyně.

Je zajištěna důsledná kontrola dodržování zákona č.37/1989 Sb., O ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

Je zajištěno důrazné potírání kuřáctví, požívání alkoholu a dalších návykových látek a opatření k jejich nedostupnosti ve škole a školském zařízení.

Dochází k průběžnému sledování konkrétních podmínek a situací ve škole z hlediska rizik výskytu těchto jevů, ke sledování a přehledu jednotlivých osobnostních vlastností žáků vyučujícími. Preventivní strategie ve škole respektuje věk a osobní zvláštnosti žáků, jakož i podmínky školy (věcné, personální a materiálové). K formování volných postojů žáka dochází i na přednáškách a besedách, jež škola organizuje ve spolupráci s jinými institucemi (v letošním roce opět proběhne beseda s právníkem z MěÚ v České Třebové pro 9. ročníky). K upevňování třídních vztahů pořádá naše škola lyžařské kurzy, školní výlety, exkurze a návštěvy divadelních a filmových představení a výstav.

Od školního roku 2009/2010 začal působit na naší škole Školní parlament (stanovy, záznamy z volby poslanců – žáků a záznamy z jednání jsou uloženy u R. Hrabala – parlamentního koordinátora).

Škola se také pravidelně účastní různých školních turnajů, závodů apod. V příloze č. 1 je přehled mimoškolních aktivit nabízených naší školou. Dále se zapojuje do projektu Zdravé zuby a do výuky dopravní výchovy v předmětu prvouka. Škola zajistila odběr časopisu Prevence.

V letošním školním roce opět proběhne nácvik evakuace žáků v budově ZŠ Nádražní. (termín vyhlásí ředitel školy) a školní Den prevence (zdravotní tematika, dopravní tematika apod.).

V rámci plnění nového vzdělávacího plánu (ŠVP) je na naší škole kladen velký důraz na praktické provázání následujících kompetencí:

a) kompetence komunikativní:

- podpora přátelských vztahů mezi žáky ve třídách, v různých ročnících se volí samospráva, plánují se třídní výlety a ročníkové exkurze (např. Petřín a Pražský hrad pro 6. roč., Vidapark Brno 7. roč., Pražský hrad pro 8. ročník a Brno – Špilberk pro 9. roč.)
- již tradičně se naše škola zapojuje do realizace vánoční a velikonoční výstavy a dílen pro žáky
- návštěva divadelních představení a výstav (v místě – KC Česká Třebová, představení divadla v Pardubicích, tanečních vystoupení – vše dle aktuální nabídky), žáky vedeme ke kulturní úrovni komunikace

b) kompetence občanské:

- vedením třídní služby a dalších služeb posilujeme plnění zákovských povinností
- na příkladech aktivní účasti žáků a pedagogů na preventivních programech sociálně patologických jevů (spolupráce s PPP /viz. Charakteristika školy písm. d/), Světový den boje proti AIDS, během roku se žáci naší školy účastní prezentace Světového dne zdraví na Starém náměstí v České Třebové
- tradiční soutěže školních vánočních turnajů a účast na dalších atletických závodech a turnajích pomáhá upevňovat žádoucí pozitivní formy chování žáků a hrdost ke škole, do které chodí
- zapojením našich žáků do soutěží a činností v rámci environmentální výchovy (viz Plán environmentálního vzdělávání ve školních dokumentech) vedeme žáky k třídění odpadů a ochraně životního prostředí (školní den Země), návštěvy výstav dle aktuálních nabídek
- v oblasti nabídky vhodných aktivit umožňujeme v posledním týdnu před vánočními prázdninami bruslení na místním zimním stadionu

c) kompetence pracovní:

- tradiční návštěvou propagační výstavy výrobků SOŠ a SOU technických oborů Skalka Česká Třebová, beseda 9. ročníků na Úřadě práce v Ústí nad Orlicí, interaktivní programy zaměřené na podporu přírodovědného a technického vzdělávání v Pardubickém kraji, např.: akce Technohrátky a Zdravohrátky na středních školách Pardubického kraje, vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení reálných možností při volbě povolání
- naplňováním pracovních postupů a výrobou různých předmětů ve školní dílně rozvíjíme manuální zručnost žáků a zároveň je vedeme k ochraně zdraví a šetření materiálem (výtvarné soutěže, laboratorní úlohy)

d) kompetence sociální a personální:

- pomocí hraní modelových situací (dramatizace soc. rolí v OV) usilujeme o to, aby žáci chápali své role ve společnosti, a střídáním těchto rolí zároveň žákům

umožňujeme poznání a pochopení rolí ostatních ve společnosti, letos učitel OV využije nejen tradiční výrobu pomlázek v 6. ročnících, ale uspořádá výstavu koláží žáků 9. ročníků na téma států Evropské unie /zaměřeno proti xenofobii a rasismu a koláží žáků 8. ročníku na téma sociálně patologických jevů ve společnosti

- tím, že naše škola je bezbariérová, umožňuje integraci tělesně postižených žáků (výťah – budova Nádražní ulice) či národnostním menšinám, učíme žáky respektovat a tolerovat ostatní a poskytnout jim účinnou pomoc
- tradicí je již předávání štafety 9. ročníků prvním ročníkům (spojeno výrobou medailí „Prvňáka“)
- motivujeme žáky ke spolupráci (laboratorní úlohy v Ch a Fy) a k tvořivé práci pomocí netradičních (interaktivních) metod (brainstorming, podvojný deník, myšlenkové mapy apod.)

Základy minimální všeobecné specifické prevence na 1. a 2. stupni ZŠ se stručnou charakteristikou v jednotlivých třídách a předmětech.

Mezi specifickou primární prevencí patří aktivity, které řadíme přímo do výuky a aktivity, které jsou programově vybírány dle aktuální nabídky /jedná se o programy zaměřené na předcházení rizikového chování/.

1. - 2. tř.: - výchova ke zdravému životnímu stylu (témata, vhodně prokládaná tř. učitelem, ve výuce - rodina, lidské tělo, péče o zdraví, správná výživa)

- tř. učitel spoluvytváří příznivé klima ve třídě, včas odhaluje specifické poruchy chování, poukazuje na vhodné využití volného času (zdravé vztahy v kolektivu, upozornění na nebezpečí návykových látek a průběžně během šk. roku – návštěva Městské knihovny, školní dětský karneval, Soutěž mladých zdravotníků, nabídka sportovních a jiných aktivit)

- práce ve školní družině

3. - 5. tř.: - výchova ke zdravému životnímu stylu (správná výživa, zdravé vztahy v kolektivu, rozvoj citové oblasti, základy právního vědomí a občanských postojů)

- tř. učitel sleduje všestranný rozvoj žáka, zvyšuje jeho sebevědomí, učí ho umění sebehodnocení

- s ostatními pedagogy spolupracuje na žákově schopnosti komunikovat, na jeho vztahu k ostatním, dává ponaučení o škodlivosti kouření, požívání alkoholu, drog aj., prezentuje vhodnou náplň volného času

6. – 9. tř.: - stručný přehled výchovy ke zdravému životnímu stylu v jednotlivých předmětech navazující na předchozí ročníky:

Vz – vztahy v rodině, ke spolužákům, k různorodým kulturám, seznámení se se závislostí na alkoholu, kouření a jiných drogách (referáty a koláže žáků). Dalším cílem je získání základních dovedností, jak čelit negativnímu tlaku okolí (spolužáci, vrstevníci, parta, kdy se na modelových situacích žáci aktivně učí odmítnout návrhy vrstevníků vedoucí k negativní činnosti nebo prožitku). Letos se naše škola opět pokusí zajistit besedu na téma nemoci příjmu potravy.

OV – obdobně jako ve Vz, se zde žáci navíc učí rozvoji právního vědomí, trestního řádu, mezioborové vztahy k psychologii a sociologii. Běžnou praxí je využití výtvarné výchovy -

techniky koláže novinových článků, pro zobrazení sociálně patologických jevů při diskuzích se žáky. Znovu bychom rádi pokračovali ve spolupráci s ČČK v besedě a názorné instruktáži první pomoci (využití asistence vedoucí kroužku Mladých zdravotníků) - 8. ročníky. Pro 6. – 8. ročníky spoluorganizují 9. ročníky Den prevence.

VV – zadávání témat, které mají vztah k momentu drogové problematiky (práce pro soutěže), využívání volného času

TV – hygiena, zdravý tělesný rozvoj, význam sportu v prevenci sociálně patologických jevů

Př – působení drog na organismus, civilizační choroby

Ch – zneužívání léků k výrobě drog, projektové dny (Den vody, Den vzduchu)

Z - návštěvy cestopisných dokumentů (podpora multikulturního soužití (dle aktuální nabídky)

Doplňk: V 1. – 5. ročníku a 6. – 9. ročníku probíhá výuka podle Školního vzdělávacího plánu, jehož integrovanou součástí je Minimální preventivní program.

V konkrétních předmětech je tato problematika řešena následovně:

- v Ov a Vz je kladen hlavní důraz na komunikaci se žáky (zvládnání různých technik a vytváření postojů žáka), vymezení a vnímání odlišných společenských rolí a statutů člověka (jejich nácvik a analýza formou dramatizace), analýza textů, kde se odráží sociálně patologické problémy, a hledání jejich řešení, porozumění Základním lidským právům a jejich aktivní přijetí spolu s právními normami ČR a EU, poznání jiných kultur, náboženství a jejich tolerance (využití přednášek Eurocentra Pardubice k tématu EU, Projekce a beseda s hostem – filmový festival Jeden svět na školách - lidská práva).
- v chemii a fyzice je dán prostor pro skupinovou práci při řešení laboratorních úloh
- v pracovních činnostech je podporován vztah k práci (vytvořeným lidským hodnotám)
- v hodinách Tv je opět dán prostor pro kolektivní zapojení žáků při míčových hrách
- v zeměpise si připomínáme téma multikultury a rovnocenného vývoje lidských ras
- v Aj probíhají konverzace nad články s tématem rasismu, šikany apod.
- v Čj využíváme slohových útvarů a literatury
- metodik prevence byl v r. 2014 proškolen v projektu etická výchova na školách, kterou využije ve spolupráci s třídními učiteli ve třídách a v předmětech jako jsou OV a VZ

U nespecifické prevence se zaměřujeme na nepovinnou formu prevence, při které využíváme hlavně volný čas dětí. Do této kategorie patří veškeré volnočasové aktivity, činnosti školní družiny, kroužky apod. /viz. Příloha č.1/

2. Spolupráce s rodiči

Rodičům našich žáků jsou poskytovány informace vedením školy, pedagogickým sborem osobně, telefonicky i zápisem v příloze elektronické ŽK, jakož i elektronickou formou na webových stránkách naší školy (zde naleznou potřebné informace o škole, adresy, telefonní čísla apod.) nebo na nástěnce v 1. patře budovy školy. Je zde i možnost využít přímý kontakt na výchovnou poradkyni a metodika prevence. Další z možností, jak informujeme rodiče žáků, jsou třídní schůzky a informační letáky.

3. Spolupráce se žáky

V každém z našich žáků je pěstován rozvoj osobnostních kvalit žáka a respekt k lidským právům. Snažíme se vést naše žáky k dodržování školního řádu a podpoře zdravého životního stylu (nabízíme volnočasové aktivity- klub logických her, stolní tenis apod.).

Provázíme žáky na cestě k přijímání odpovědnosti za své chování (spoluvytváření třídních pravidel chování). Spoluvytváříme zdravé klima ve třídě. Informujeme je o konzultačních hodinách, schránce důvěry a nástěnce výchovné poradkyně a metodika prevence.

4. Formy spolupráce vedení školy a pedagogů, vzdělávání pedagogů

- a) Vedení školy, výchovná poradkyně a metodik prevence úzce spolupracují v oblasti preventivního působení. Veškeré aktuální informace ihned předávají všem učitelům, kteří jsou takto průběžně informováni (nejnovější poznatky, nařízení MŠMT, literatura, postupy a metody práce při výskytu rizikového chování žáků a při projevech sociálně patologických jevů (Způsob: aktuálně nebo při pedagogické poradě).
- b) Při plnění MPP je kladen důraz na práci třídního učitele a spolupráci s výchovnou poradkyní a metodikem prevence. Třídní učitel se pravidelně setkává se svojí třídou. Účastní se různých školních akcí se svojí třídou, kde může diagnostikovat chování žáků během akce (výchovné koncerty, preventivní programy, výlety a exkurze). Sleduje školní docházku žáků, kontroluje včasnost a správnost omluvenek. Sleduje psychický stav žáka (náladovost, agresí, apatii apod.). Sleduje vztahy v kolektivu. Sleduje fyzický stav žáka.
- c) Pedagogický sbor se účastní spolupráce s třídním učitelem, přičemž sleduje fyzický stav žáka, jeho chování a školní docházku. Dále se účastní šetření konfliktů mezi žáky a konfliktu mezi žákem a učitelem, šetří vandalismus a šikanu. Věnuje pozornost žákům s SPU.
Cíleně zařazuje preventivní témata do výuky.

Metodik prevence a výchovná poradkyně, případně ostatní členové pedagogického sboru, sledují a průběžně se účastní odborných seminářů a přednášek se zaměřením na téma sociálně patologických jevů. Zároveň sledují a shromažďují informace o institucích a organizacích působících v oblasti prevence těchto jevů.

5. Školní poradenská pracoviště:

- a) samostatná poradenská místnost, stanoveny konzultační hodiny výchovného poradce (domluva konzultací dle potřeb žáků a rodičů) a školního metodika prevence (pondělí 7.00 – 7.45 hod., úterý 15.15 – 15.45 hod.)
- b) schránka důvěry – umístěna v přízemí obou budov školy, její kontrolu a výběr zajišťuje školní metodik prevence každý den
- c) nástěnka výchovného poradce a metodika prevence
- d) školní (učitelská, žakovská) knihovna
- e) školní asistent – pomáhá předcházet psychopatologickým projevům (záškoláctví apod.) a při přímé pedagogické činnosti vyučujících jako podpora žáků s SPU nebo při předcházení kázeňských deliktů
- f) školní psycholožka – pomáhá řešit a předcházet rizikovému chování žáků (konzultační hodiny: pondělí a úterý od 8. 00 do 16.00 hod, jiné dny dle domluvy)
- g) pedagogický sbor je průběžně informován o opatřeních proti šikaně učitele. V případě výskytu šikany vůči vyučujícím jsou pedagogičtí pracovníci povinni tuto skutečnost oznámit vedení školy nebo metodikovi prevence. Každé jednání žáků vedoucí k šikaně učitele bude projednáno na výchovné komisi žáka za přítomnosti vedení školy, metodika prevence, výchovné poradkyně a zákonných zástupců žáka.
- h) Členové školního poradenského pracoviště (vedení školy, výchovná poradkyně, školní metodik prevence) se schází v pravidelném intervale jednou za týden a v případě nutné potřeby ihned. Na setkáních se plánuje postup školy (pracovníků) v oblastech předcházení a řešení rizikového chování žáků a systémová řešení konkrétních případů.

IV. Podklady v legislativě

Zákony:

- Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším a jiném vzdělávání, ve znění zákonů č.383/2005 Sb., č.158/2006 Sb., č.179/2006 Sb.,
- Zákon 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky:

- č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

- č.116/2011 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů/změna vyhlášky č. 72/2005 Sb.
- č.197/2016 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů/změna vyhlášky č. 72/2005 Sb.
- č.48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Novela č.256/2012 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21291/2010-28
- Novela č. 109/2011 Sb., o zájmovém vzdělávání

Vyhlášky MŠMT:

- Č. j.: 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999
Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
- Č. j.: 14 514/2000-51, Věstník MŠMT sešit 10/2000
Metodický pokyn MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
- Č. j.: 28 275/2000-22, Věstník MŠMT sešit 1/2001
Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
- Č. j.: 10 194/2002-14, Věstník MŠMT sešit 3/2002
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Č. j.: 25 884/2003-24, Věstník MŠMT sešit 11/2003
Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže na dětech a mládeži páchané
- Č. j.: 37 014/2005-25, Věstník MŠMT sešit 2/2006
Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT
- Č. j.: 22 294/2013-1, Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Č. j.: 21 291/2010-28, Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních spolu s přílohami pro jednotlivé typy rizikového chování

V. Vymezení rizikového chování

Mezi rizikové chování je v současnosti zařazeno veškeré problémové chování dětí a mládeže (kriminalita, záškoláctví, šikana aj., zneužití návykových látek, gambling, rasismus, xenofobie apod.)

V současné době se snažíme stále odhalovat nežádoucí projevy chování našich žáků. Dochází ke spolupráci všech pedagogických i nepedagogických pracovníků školy.

Podstatou našeho Minimálního preventivního programu je:

- a) výchova ke zdravému životnímu stylu (včetně námětů k využití volného času)
- b) rozvoj poznávacích, komunikačních, sociálních a praktických (pracovních) dovedností žáků se zaměřením na dovednosti v řešení konfliktní situace a zároveň odmítání všech druhů sociálně patologického chování
- c) nalézání vyváženého psychosociálního klimatu školy (prohloubení komunikace mezi učitelem a žáky, učitelem a rodiči)
- d) zaměření se na:
 - drogovou závislost, alkoholismus a kouření
 - kriminalitu a delikvenci
 - virtuální drogy (PC hry, TV a video, gambling)
 - záškoláctví
 - šikanu, vandalismus a jiné formy násilí
 - rasismus, xenofobii, intoleranci a antisemitismus

VI. Kontakty na odborná pracoviště a webové stránky

Pedagogicko – psychologická poradna v Ústí nad Orlicí

www.pppuo.cz Tel.: 465 524 296, 776611695

SVP Mimoza Ústí nad Orlicí (psychologické a speciálně
– poradenské služby)

www.svp-mimoza.cz Tel.: 465 526 969, 737 568 228

Linka bezpečí Tel.: 116111 www.linkabezpeci.cz

Dětské krizové centrum www.ditekrize.cz

Šikana:

www.minimalizacesikany.cz

www.kybersikana.cz

www.sikana.cz

Návykové látky:

www.drogovaproblematika.cz

www.drogy-info.cz

www.sananim.cz

Nebezpečí internetu:

www.napisnam.cz

www.poradna.e-bezpeci.cz

www.pomoconline.cz

www.e-bezpeci.cz

www.bezpecne-online.cz

www.safeinternet.cz

www.internethelpline.cz

Sebepoškozování:

www.psychologie.doktorka.cz

Poruchy příjmu potravy:

www.ppinfo.cz

Problematika HIV a AIDS:

Národní linka Tel.: 800 144 444
prevence AIDS

www.aids-hiv.cz

Všeobecné odkazy:

www.msmt.cz (stránky ministerstva školství)

www.prevence-info.cz

www.plbohnice.cz (stránky psychiatrické léčebny)

www.calpd.cz (zde lze nalézt odkazy na různé druhy linek pomoci)

VII. Způsob realizace

| Předmět | Působení ve výuce | Časový harmonogram | Ročník |
|---------------|----------------------------------------------------|----------------------------|---------|
| 1. st. | | | |
| Čj | Hygienické návyky | Září, říjen | 1. - 3. |
| Prvouka | Dopravní výchova | Září, říjen | 2. - 3. |
| Prvouka | Šikana, krizové situace, vztahy mezi spolužáky | Září, říjen | 1. - 3. |
| Přírodověda | Mezilidské vztahy, chování ve škole | Září | 4. - 5. |
| Přírodověda | Vývoj čl., rovnoprávnost ras | Září | 5. |
| Přírodověda | Vandalismus, šikana, odpovědné chování čl. | Září | 5. |
| PČ | Bezpečnost práce, 1. pomoc | Září, říjen | 1. - 5. |
| Tv | Úrazy, 1. pomoc | Září, průběžně ve šk. roce | 1. - 5. |
| Prvouka | Rodina | Listopad | 1. - 2. |
| Prvouka | Mezilidské vztahy | Prosinec | 1. - 3. |
| Přírodověda | Vývoj člověka (ohrožení návykovou látkou, vir HIV) | Únor | 5. |
| Čj | Porovnávání názorů, tolerance | Únor, březen | 4. - 5. |
| Prvouka | Péče o zdraví, návykové látky, výživa, úrazy | Březen, duben | 1. - 3. |
| Přírodověda | Zdravá výživa | Duben | 5. |
| Prvouka | Šikana, krizové situace, IZS | Květen | 1. - 3. |
| Tv | Pravidla fair play - týden sportu | Červen | 1. - 5. |
| Inf. | Bezp. komunikace na internetu | Průběžně ve šk. roce | 5. |
| Přírodověda | Bezpečnost dopravy | Průběžně ve šk. roce | 5. |
| Tv | Hygiena, relaxační cvičení, pohybová cvičení | Průběžně ve šk. roce | 1. - 5. |

| | | | |
|---------------|----------------------------------------------|-------------------|---------|
| 2. st. | | | |
| Aj | Téma domov | Září | 6. - 7. |
| Ch | Nebezpečné látky, 1. pomoc | Září, říjen | 8. |
| Př. | Vznik života | Září | 6. |
| Vz | Dospívání čl. | Září, říjen | 8. |
| Pč | Prevence úrazů, 1. pomoc | Září | 6. - 7. |
| D | Vývoj čl., rovnoprávnost ras | Září, říjen | 6. |
| D | Náboženská témata ve středověku | Říjen | 7. |
| Př | Vývoj čl., lidské rasy - rovnost práv | Říjen | 8. |
| Ov | Škola, pravidla ve společnosti | Říjen | 6. |
| Ov | Světová integrace, EU, multikulturalita | Říjen | 9. |
| Aj | Rodina, škola | Říjen | 6. - 7. |
| Aj | Pocity, nálady | Říjen | 8. - 9. |
| Čj | Domov | Říjen, listopad | 6. - 7. |
| Inf. | Počítačové pirátství, OSA | Říjen, listopad | 6. - 7. |
| Nj | Zdraví člověka | Říjen, listopad | 8. |
| Z | Lidské rasy - rovnost práv | Říjen, listopad | 9. |
| Vz | Hygiena, zdravý životní styl, rodina, vztahy | Říjen, listopad | 7. - 8. |
| Ov | Osobnost člověka | Říjen - prosinec | 8. |
| Nj | Rodina - vztahy | Listopad | 7. |
| Ov | Světová náboženství, sekty | Listopad | 9. |
| Aj | Stravovací návyky | Listopad | 6. - 7. |
| Aj | Škola, rodina | Prosinec | 6. - 7. |
| Ov | Vztahy mezi lidmi, rodina, manželství | Listopad - květen | 6. |
| D | Holokaust, 2. světová válka | Prosinec, Leden | 9. |
| Ov | Právní vědomí čl. | Leden | 9. |
| Ov | Morálka, práva a povinnosti čl. | Leden | 7. |
| Aj | Stravovací návyky | Leden | 8. - 9. |
| Aj | Sport, volný čas | Únor | 6. - 9. |
| Nj | Lidské tělo - správná výživa | Únor | 8. |
| Ov | Právní odpovědnost čl. | Únor | 8. |
| Ov | Rizikové chování mládeže | Únor | 8. |

| | | | |
|-----|---------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------|
| Vz | Výživa | Únor | 7. – 8. |
| Vz | Návykové látky | Březen | 7. - 8. |
| Čj | Literární ohlas na 2. svět. válku, holokaust | Březen | 9. |
| OV | Právní jednání čl., rizika kriminality | Březen | 8. |
| Vz | Šikana, rizikové chování dospívajících, dopravní rizika | Březen, duben, květen | 7. - 8. |
| Nj | Domov - vztahy mezi lidmi | Květen | 8. |
| Př. | Prevence HIV, úrazy | Květen | 8. |
| Ov | Prezentace - rizikové chování čl. (návyk. látky, úrazy, netolismus) | Duben, květen | 8. |
| Ov | Občanský zákoník, zákoník práce | Květen, červen | 9. |
| Ov | Základní lidská práva, IZS | Květen, červen | 8. |
| OV | Protiprávní jednání - OSA, počítačové pirátství | Květen | 7. |
| Tv | Prevence úrazů, správná výživa, prevence návykových látek, doping | Průběžně | 6. - 9. |
| OV | Škola, domov, vztahy mezi lidmi, rodina | Průběžně (září - prosinec) | 6. |

VIII. Spolupráce s institucemi

Městský úřad Česká Třebová a OSPOD v České Třebové
Národní síť podpory zdraví
Dům dětí a mládeže v České Třebové
Kulturní centrum v České Třebové
Policie ČR
Nestátní instituce (Spol. SCIO, CERMAT)
Občanské sdružení Lidé mezi světy (Etika ve společnosti)
Řekni drogám ne (Partnerem je VZP)
Česká asociace metodiků prevence
Český Červený kříž

IX. Doporučená literatura

- Nešpor, K.: Alkohol, drogy a vaše děti, Sportpropag, Praha 2003
Nešpor, K.: Týká se to i mne, Sportpropag, Praha 1992
Nešpor, K.: Vaše děti a návykové látky, Portál, Praha 2001
Csémy, L.: Drogy a taneční scéna, SZÚ, Praha 2000
Novák, M.: Společnost, kultura a poruchy příjmu potravy, Cerm 2010
Krch, Fr.: Mentální anorexie, Portál
Krch, Fr.: Bulimie – jak bojovat s přejídáním, Grada, Praha 2003
Kolář, M.: Bolest šikanování, Portál, Praha 2001
Zpravodaj Sdružení přátel J. Foglara – Dětské oběti hracích automatů, č. 25, únor 1997
Nešpor, K.: Hazardní hra jako nemoc, Nakl. A. Krtilové 1994
Nešpor, K.: Jak překonat hazard, Portál 2001

X. Způsob hodnocení

Hodnocení MPP bude prováděno průběžně během školního roku na základě informativních záznamů metodika prevence o realizovaných aktivitách v průběhu školního roku.

Z dalších postupů lze uvést dotazníkové šetření, pozorování chování žáků a rozbor efektivity dopadu MPP. Hodnocení dosažené náplně MPP bude uvedeno ve Výroční zprávě školy za školní rok 2018/2019.

XI. Závěr

MPP je základním a určujícím nástrojem prevence sociálně patologických jevů na naší škole, a proto je pro ni závazný. Jeho cílem je splnění daných předsevzetí a aktivní spolupodílení se pedagogů a žáků na jeho záměrech. Je žádoucí kombinovat působení na jednotlivce i skupiny, podporovat informovanost a používání získaných dovedností ve společnosti.

Škola bude nadále poskytovat žákům nabídky využití volného času (viz. Příloha č. 1). Pokračovat bude i spolupráce se všemi výše uvedenými institucemi a organizacemi.

Příloha č. 1

Přehled volnočasových aktivit nabízených školou

- I. Stupeň: Výtvarná výchova
 Hravá jóga
 Šikovné ruce

- II. Stupeň: Stolní tenis
 Klub logiky a deskový her
 Výtvarná výchova
 Hravá jóga
 Šikovné ruce